

Sygepleje i Harmoni

Rum, Måltider og Æstetik

Malene Beck, Sygeplejersker, Lektor & Forskningsleder,

Forskningsenheden #WeDoCare, Børne og Ungeafdelingen

Sjællands Universitetshospital, Region Sjælland &

Sundhedsfaglig Fakultet, Institut for Regional Sundhed, SDU.

University of
Southern Denmark

Læringsmål:

At I opnår viden om og kompetence til kritisk at kunne reflekterer over:

- Hvordan æstetik kan forstås og karakteriseres
- Hvordan æstetik kan beskrives og er relevant i sygeplejefaglige sammenhænge
- Hvordan æstetiske problemstillinger fra jeres egen klinik kan være relevante at undersøge

Overordnet tema

- Overordnet tema: Sansning, Æstetik, og Teknologi
- Oplæggets tema: **Sansning, Æstetik og Sygepleje**
- Tidsplan:
 - Teoretisk indlæg
 - Empirisk eksempel
 - Empirisk eksempel
 - Opsamling

Sjællands Universitetshospital, Danmark

Number of beds – 1020

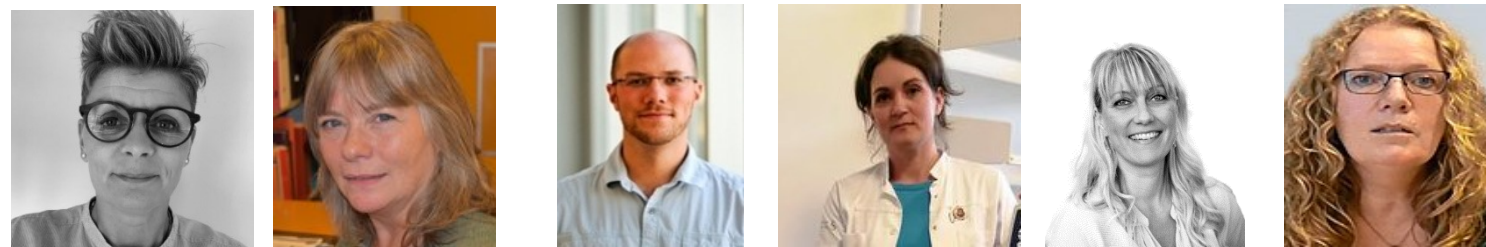
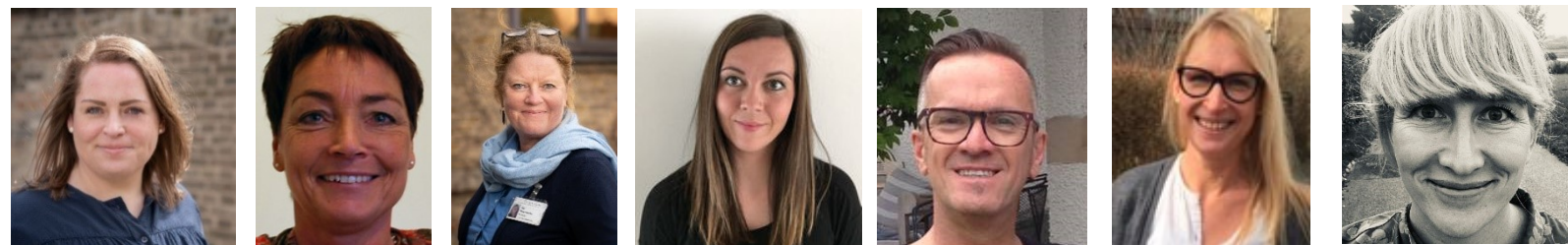
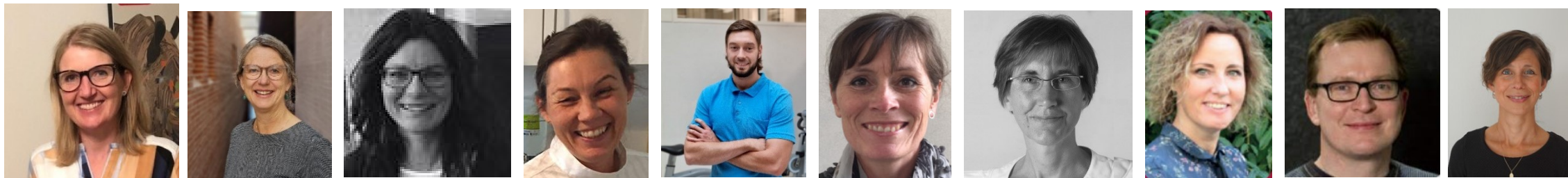
Number of departments/specializations – 34

Number of employees – 6100

Number of nurses – 2450

Forskere (MVU) Sjællands Universitetshospital

40 forskere med akademisk profession
(MVU-baggrund)

2 internationale adjungerede professorer i
sygepleje, 1 international lektor (pæd)

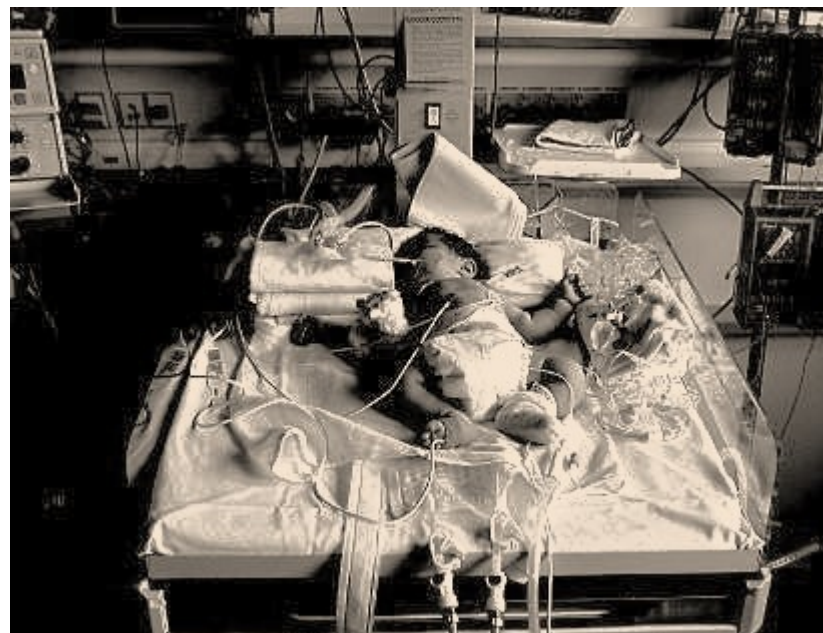
Professionel baggrund:
Sygeplejersker (35)
Fysioterapeuter (3)
Ergoterapeuter (1)
Jordemødre (1)

Æstetik forståelse – Why Bother?

Æstetik forståelse

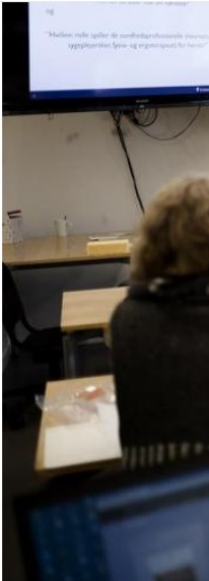
Æstetik er den viden, der kommer gennem sanserne, handler i vid forstand om vores sanselige måde at være i verden på. Det æstetiske er således dybt forbundet med det eksistentielle, hvordan vi oplever os selv i mødet med andre mennesker, natur, steder, rum og forskellige kunstneriske udtryk (Opsamling flere kilder).

Hvilke rum for sanselig tilstedeværelse og æstetik findes, skabes eller lukkes i dagens omsorgspraksis og prioriteringer?

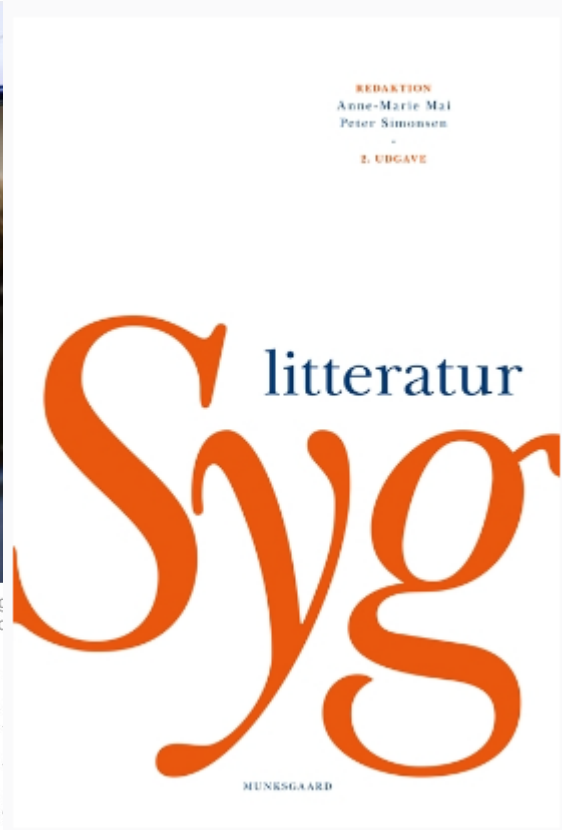
Æstetisk forståelse

- *Aisthetike* betyder 'sansning'
- Græsk: 'en sund sjæl i et sund legeme'

POLITIKEN KULTUR > FILM OG TV | MUSIK | MEDIER | BØGER | KUNST | SCENE | EROTIK | DESIGN | ARKITEKTUR > [Log ind](#) [Køb abonnement](#)

Anders Juhl Rasmussen og de i narrativ medicin på Sygeplejerskolen

REDAKTION
Anne-Marie Mai
Peter Simonsen
2. UDGAVE
Syg litteratur
HØNEBERG

Lægestuderende har tendens til at glemme, at patienter er hele komplekse personer og ikke bare en samling diagnoser. Derfor er

Foto: Henriette Dæhli

terat og sprogmand. Sammen underviser

JACOB DAHLGREN

KULTUR 4. DEC. 2017 KL. 13.48

 EMIL BERGLØV
Reporter

[LÆS ARTIKLEN SENERE](#)

[f](#) [t](#) [e](#) [g](#)

- Aristoteles: 'Poetikken'
- Katarsus: Renselse af sindet

Florence Nightingale (1820-1910)

Notes on nursing (1859/1995)

Særkende for sygeplejen:

*– at lægge omgivelserne til rette,
så naturens helende processer
kan forløbe gunstigt for den syge*

Omgivelser er mættet af 'noget'
- og det er dét noget sygeplejersker vogter over!

A sepia-toned photograph of a landscape. In the foreground, there are several bare, leafless trees with intricate branch structures. In the background, a small building with a gabled roof is visible among more trees. The sky is overcast and hazy. The overall mood is quiet and contemplative.

Chinn & Kramer (Situationsfornemmelse):

'Æstetisk sygepleje involverer en dyb forståelse af patientens oplevelse og anvendelsen af denne forståelse til at fremme heling og velvære. Det kræver opmærksomhed på de subtile nuancer og betydninger af enhver situation og brugen af kreative ressourcer til at transformere disse oplevelser til noget meningsfuldt og helende' (Chinn & Kramer 2004).

Kari Martinsen (Indfald):

'... være ved det, man er i gang med (...). Det drejer sig om at være i mellemøjeblikkene, og med det menes at være i øjeblikke, der er rummelighed og mentale frirum i (...). Det er at vove at gå ud af det at styre sig selv efter plan og orden' (Martinsen 2006).

Patricia Benner (Fornemmelser):

'Alle ekspertsygeplejersker ved at den endegyldige vurdering af en patients tilstand i hvert eneste tilfælde kræver mere end fornemmelser, men med erfaringen har de lært at lede og lade sig styre af første fornemmelser frem mod meningsfulde resultater' (Benner 1999)

Studie 1 - Madro

Æstetikforståelse ?

Studie 1 - Madro

Studie 1 - Madro

Studie 1 Madro (Resultater)

- Patienter: Eksistentielt Asyl
- Personale: En 'grim ælling' der blev til en fin svane

Nye spørgsmål:

How do we shape space ... and how do space shape us? (van Manen 2014)

Læring: For at forstå æstetik ...

... må du forstå betydningen af sansningen (Birkelund 2013)

K.E. LØGSTRUP (1938)

- Sanseindtryk og menneskelighed er tæt forbundet (Løgstrup 1938)
- Omgivelser har stor indvirken på menneskets eksistens.

Læring: For at forstå æstetik ...

- De sanseindtryk, der uafslutteligt strømmer til os fra omgivelser har eksistentielt betydning for os (Løgstrup 1938). **Eksempel???**
- Vi er givet nogle ontologiske livsmuligheder, hvori det æstetiske indtryk er næringssubstrat (Birkelund, 2013). **Fortolkning og konsekvens???**

Læring: For at forstå æstetik ...

➤ Løgstrup – ‘Kunst og menneskelighed’ (1938)

‘Æstetik bestemmer os i vor menneskelighed og umenneskelighed’

➤ Norberg-Schulz – ‘Mellom jord og himmel’ (1992)

‘Bygninger og rum kan ved deres fremtoning medføre en følelse af sammenhæng, hjemlighed og tryghed, men altså også det modsatte’

‘Et godt hus kan gi oss en intens følelse av mening

... et godt hus stråler sin forklaring ut til omgivelserne; deri består dets ‘sang’.

➤ Van Manen (2014)

‘We are our things – without things how are we human?’

Læring: For at forstå æstetik

- ... må vi anerkende betydningen af det 'det sanselige stemte indtryk' (Løgstrup 1938).
- 'Det sanselige stemte indtryk' strømmer uafslutteligt til os hele tiden og kan ikke undgås:

'Den stemthed, der er indlagt i omgivelserne, det kan være kunst, natur eller et andet menneskes attitude, er vi umiddelbart forbundet med via sansningen' (Birkelund 2017)

Summeøvelse

Overvej en episode i klinisk praksis, hvor en tone, et blik, en stemning, har haft betydning for dig?

Vend dig mod din side og drøft jeres eksempler

Studie 2 – HOSPITALITY

Studie 2a: At blive nomade

INTERNATIONAL JOURNAL OF QUALITATIVE STUDIES ON HEALTH AND WELL-BEING
2020, VOL. 15, 1815487
<https://doi.org/10.1080/17482631.2020.1815487>

ORIGINAL ARTICLE

OPEN ACCESS

Becoming a nomad when hospitalized with a neurological disease: a phenomenological study

Malene Beck^a, Eileen Engelke^{b,c}, Regner Birkelund^d and Bente Martinsen^e

^aDepartment of Neurology, Zealand University Hospital, Roskilde, Denmark; ^bLienhard School of Nursing, Pace University, New York, NY, USA; ^cTeachers College, Columbia University, New York, NY, USA; ^dSection of Health Services Research Lillebaelt Hospital, University of Southern Denmark, Vejle Hospital, Vejle, Denmark; ^eInstitute of Health, Department of Nursing Science, Aarhus University, Copenhagen, Denmark

ABSTRACT

Patients with a neurological disease are affected by their ability to maintain focus and are easily disturbed by outside stimuli. Few studies have investigated how sensory impressions from the physical environment contribute to patient's wellbeing during hospitalization. However, no studies have explored the meaning of the environment to patients with a neurological disease during hospitalization. To understand what it is like to be a patient in a hospitalized environment at the neurological department. Nine patients were interviewed. Data analysis was inspired by the hermeneutic phenomenological methodology of van Manen. Four themes were identified: *Perceiving unrest leading to despair*; *Angling for attention from staff*; *Being in a vacuum of imposed passivity*; *Seeking breathing spaces*. The study provides insight into how environment plays a significant role in relation to existential issues for patients during hospitalization. Hence, the patients illuminate the experience of becoming nomads lurking around to find breathing spaces when they were not offered a calm and familiar environment. Patients shared that a hospital interior can be appealing and uplifting, decreasing their experiences of placelessness and thereby supporting them in a life situation where they feel less threatened concerning their health and wellbeing.

ARTICLE HISTORY

Received 29 April 2020
Revised 23 July 2020
Accepted 23 August 2020

KEYWORDS

Hospital environment;
sensory impression;
aesthetics; placelessness;
phenomenology; van Manen

Studie 2a: At blive nomade

- **Formål:** Forstå patientoplevelsen på en neurologisk afdeling i Danmark.
- **Deltagere:** Patienter med neurologiske sygdomme, der ofte har svært ved at fokusere og er følsomme over for eksterne stimuli.

- **Metode:**

Ni patienter valgt for deres evne til at give information-rige data.

Interviews udført omkring seks livsverdens-essentials (van Manen 2014).

- **Analyse:**

Linje-for-linje læsning, grundig lytning, 'gå gennem det & afdelingen'.

Tekst opdelt i klynger, identifikation af essentielle temaer, strukturer identificeret.

Studie 2a: INDSIGTER

➤ **At opleve uro, der fører til fortvivelse**

'Man kan blive desperat, mens man er herinde. Det er primært lyden, fordi der er mange, der taler på én gang. Man tænker hele tiden på stille steder, hvor man kan gemme sig. Man spørger sig selv, 'Hvor kan jeg bare være mig selv?' Det er meget svært at finde. Indre fred. Og det skyldes det ydre miljø, fordi der sker noget konstant ... 24/7'

➤ **At lede efter åndehuller**

'Nogle gange går jeg ud til parkeringspladsen bare for at komme ud. Når man har været her længe, kan man ikke undgå at føle sig virkelig syg. Man kan føle sig fanget i det negative miljø. Det handler om, at der er en særlig atmosfære til stede. Så kan det være hjælpsomt bare at sidde på bænken udenfor, se på vinden eller træerne for at få den fredfyldte følelse. En ændring af scene, ellers bliver det for trivielt'

Studie 2a: At blive en nomade

Erik er fysisk handicappet og har afasi som følge af en hjerneblødning. Jeg møder ham først på hans værelse. Han er pænt klædt i formelt tøj. Efter introduktion til studiet går vi langsomt ud i gangen. Han nikker høfligt til folk, der går forbi, og koncentrerer sig om ét skridt ad gangen. Pause. Gå. Pause. Gå. Hvert skridt er bevidst. *“Hvor vil du hen, Eric?”* Han stopper.

Erik ser ud som om, han vil sige noget, men forbliver tavs. *“Måske kan du vise mig et sted, der har gjort indtryk på dig, mens du har været her?”* Erik's ansigtsudtryk ændrer sig. Han går langsomt, men beslutsomt, hen til en dør på den fælles gang, vi opholder os på.

Han trækker døren kraftigt til side, og det giver et 'Bump', da det rammer dørkarmen. Det viser sig, at være et toilet, og en anden patient sidder på toilettet inde i rummet, parallelt med døren.

Erik stammer, *“DET ... DET har gjort ... indtryk på mig.”* Han lukker døren. Vi undskylder ulejligheden og går videre mod et par stole i gangen. Erik sætter sig ned og efter at have samlet kræfter, siger han forsigtigt, *“Der er ingen privatliv her ... Vi kan ikke engang skide alene.”*

Hvad er æstetikken I denne anekdote?

Studie 2a: At blive en nomade

Betydning af hospitalsmiljøet:

- Velkendte omgivelser: Velkendte omgivelser bidrager til grounding og anerkendelse, hvilket øger følelsen af omsorg og komfort.
- Ubehag: Eksisterende miljøer kan få patienter til at føle sig malplacerede og afskåret fra deres væren.
- Søger ro: Patienter søger aktivt miljøer, der fremmer ro og stilhed, hvilket er afgørende for deres velbefindende.
- Miljøets indflydelse: Miljøets karakteristika påvirker (i høj grad) patienternes oplevelser af uro og ubehag under deres hospitalsophold.
- Manglende tilknytning: Hvis patienter ikke føler sig knyttet til et roligt, æstetisk behageligt og velkendt miljø under indlæggelser, bliver de 'nomader', der søger 'åndehuller'

Studie 2a: At blive en nomade

Teoretiske Pointer: Norberg-Schulz (1978)

- Physical attunement to place aids in recognizing its **rhythms and tensions**
- Existential footholds are essential for individuals' **well-being**
- Placelessness signifies a **loss of existential grounding**

Studie 2b: Æstetik sætter patienter 'frie'

Studie 2b: Æstetik sætter patienter frie

Historisk Perspektiv:

- Templer for sundhed i Grækenland blev bygget i smukke terræner, der tilbød rolige udsigter og luftige omgivelser for at fremme holistisk patientbehandling.
- Florence Nightingale understregede betydningen af æstetik i patientpleje allerede i 1860 og advokerede for miljøer, der fremmer heling.

Relevans i dag:

- I det 21. århundrede er optimering af patientmiljøer ved at reducere stimuli og forbedre elementer, der fremmer velvære, stadig en stor udfordring, især i intensivafdelinger.

*How can we by aesthetics attune
hospitality to patients?*

*What is the landscape of
positive stimuli to patients?*

Studie 2b: Æstetik sætter patienter frie

Intervention & Proces:

- Samarbejde med to eksterne designere muliggjort af eksterne tilskud (innovationspuljer)
- Introducerede **Tableaus** designet til at forbedre velbefindende, inklusion af opløftende farver, naturmotiver og sæsonbetonede elementer
- Eksisterende og nye møbler blev strategisk udvalgt for at give patienterne en stemme i miljøet.
- Velkomstplakater placeret ved indgang for at forbedre patientoplevelsen.

https://www.youtube.com/watch?v=SGdtJz6dA_E&t=75s

Studie 2b: Æstetik sætter patienter frie

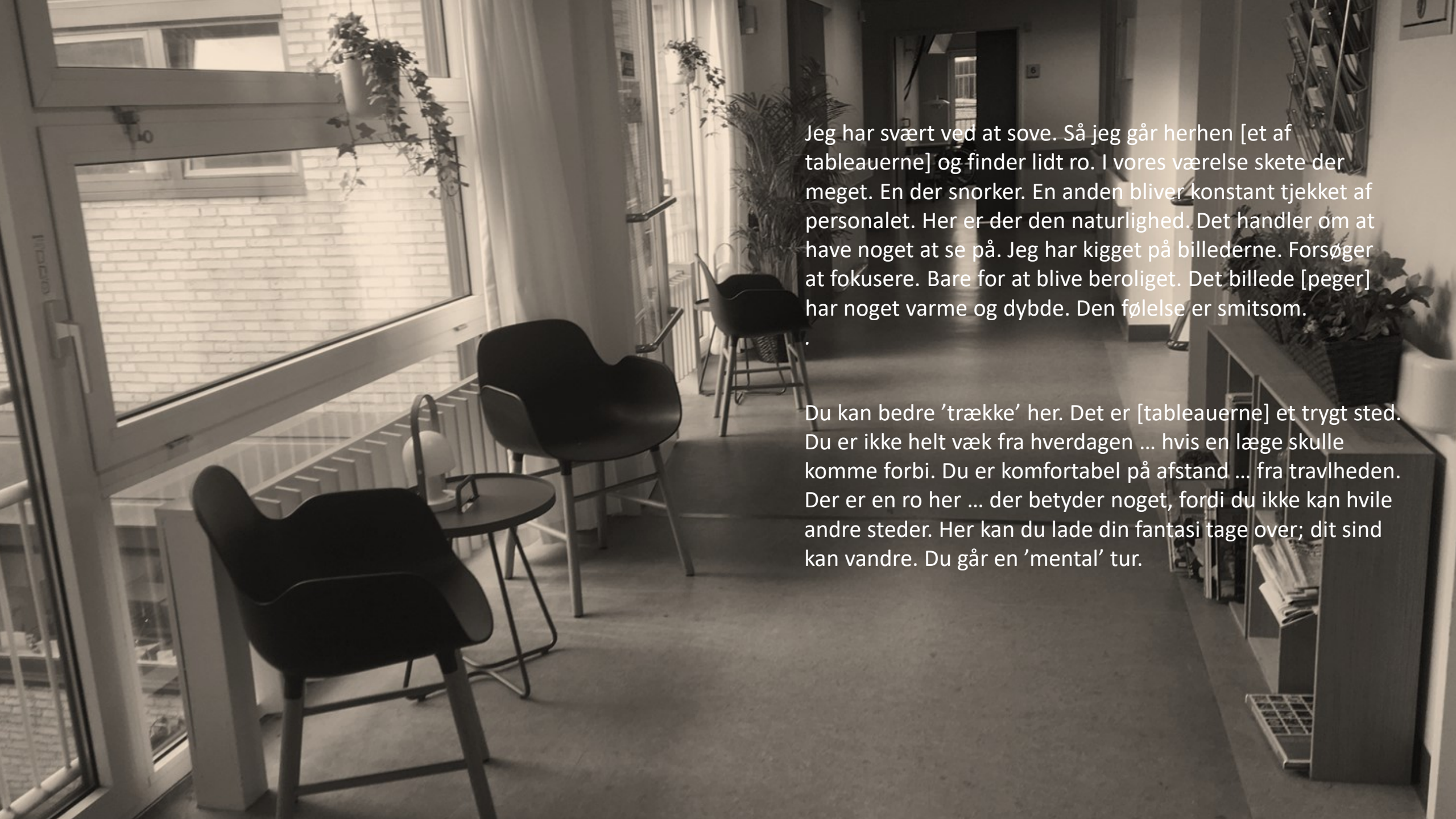
"Walk-Along" Interviews:

- Gåturer på afdelingen baseret på spgm:

*Vis mig et sted som har gjort et indtryk på dig?
Har du mon et særligt sted, hvor du har følt dig godt tilpas?*

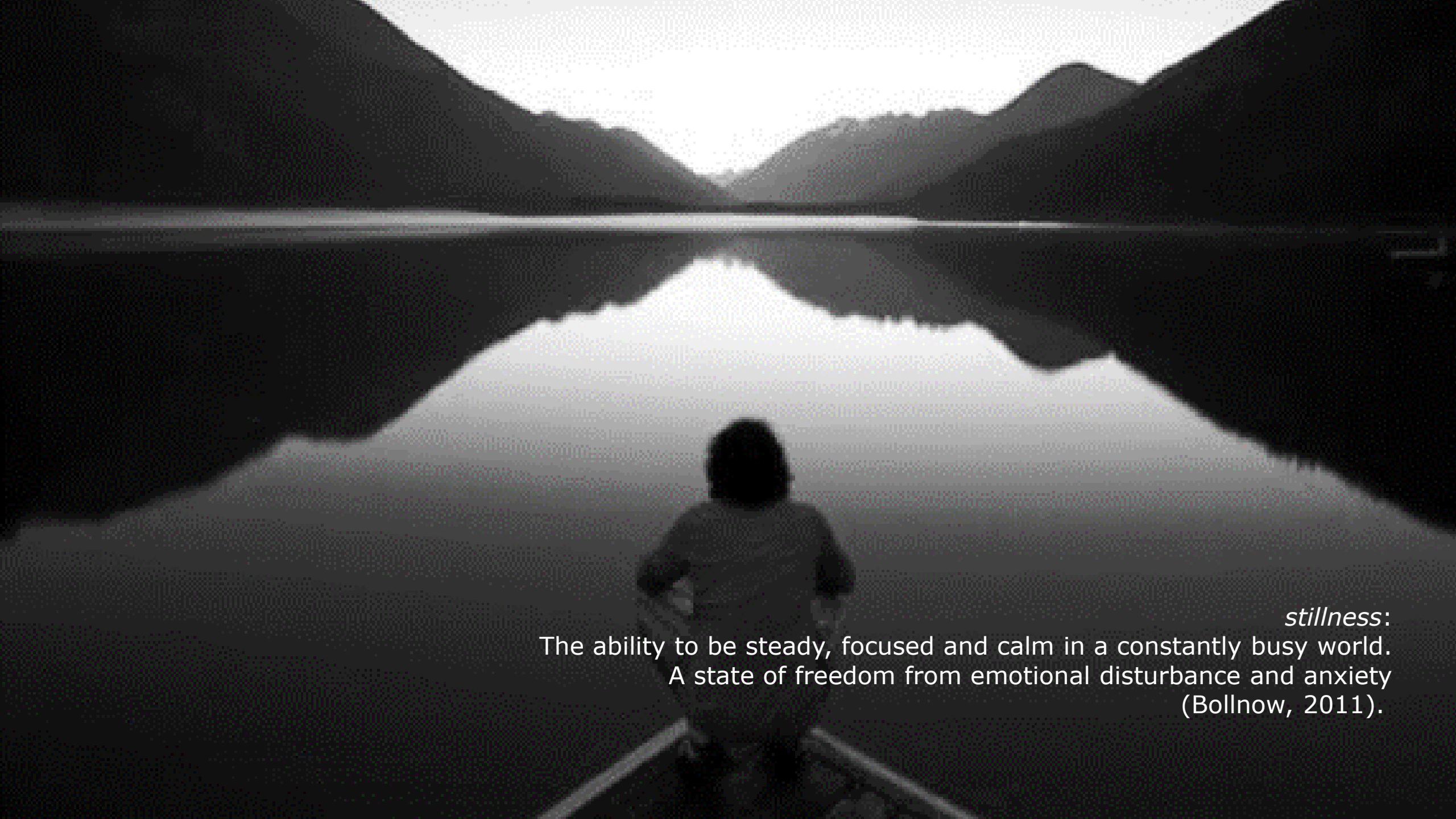
- Kørestol til de, der måtte have behov
- Interviews blev gennemført LANGSOMT og med TÅLMODIGHED

Jeg har svært ved at sove. Så jeg går herhen [et af tableauerne] og finder lidt ro. I vores værelse skete der meget. En der snorker. En anden bliver konstant tjekket af personalet. Her er der den naturlighed. Det handler om at have noget at se på. Jeg har kigget på billederne. Forsøger at fokusere. Bare for at blive beroliget. Det billede [peger] har noget varme og dybde. Den følelse er smitsom.

Du kan bedre 'trække' her. Det er [tableauerne] et trygt sted. Du er ikke helt væk fra hverdagen ... hvis en læge skulle komme forbi. Du er komfortabel på afstand ... fra travlheden. Der er en ro her ... der betyder noget, fordi du ikke kan hvile andre steder. Her kan du lade din fantasi tage over; dit sind kan vandre. Du går en 'mental' tur.

stillness:
The ability to be steady, focused and calm in a constantly busy world.
A state of freedom from emotional disturbance and anxiety
(Bollnow, 2011).

Studie 2b: Æstetik sætter patienter frie

Hospital omgivelser skal kunne:

- Fremme en følelse af tilhørsforhold for patienter
- Sikre velvære (*wellbeing*) igennem rum og interiør, der er gennemtænkt som (*omsorgsfuldt*) personcentreret design.
- Tilføre elementer, der reasonere med patienters eksistensielle oplevelser og behov.

Studie 3: Anvendelse af 'rum' som redskab

- **Formål:** Undersøge, hvordan sygeplejersker oplever det fysiske miljø, når de plejer indlagte patienter.
- **Metoder:** Individuelle interviews -sygeplejersker i somatiske hospitalsafdelinger.
- **Resultater:** Lyd blev identificeret som det sværeste at skærme
- **Konklusioner:** Det fysiske miljø giver sygeplejersker mulighed for at tilbyde patienter et sted 'at høre til', men det kræver en balance mellem tilgængelighed og visualisering af patienten.

OBS: WHO GUIDELINE!

Research

Physical Environment as a Tool in Caring for the Hospitalized Patient: A Qualitative Study of Nurses' Experiences in Hospitals

Liv Gølnitz Hjørhøj, RN, MSN ¹, Thora Grothe Thomsen, RN, MSN, PhD^{2,3}, and Malene Beck, RN, MSN, PhD^{1,3}

Objectives: To explore how nurses experience the physical environment when caring for hospitalized patients.

Background: The physical environment as part of nursing is already an embedded understanding in the earliest nursing theory. In today's hospitals, the impact of the physical environment is important for both patients and nurses. Patients' well-being is linked to the physical environment, which can produce both negative and positive emotions. Nurses' work environment is affected by the physical one, which affects practice, communication, and teamwork.

Methods: This study used a qualitative design to explore nurses' experiences of the physical environment in nursing. The study complied with the Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ). Individual interviews were conducted with nine nurses working in somatic hospital units. Data collection, analysis, and interpretation consisted of individual semi-structured interviews and meaning condensation as described by Kvale and Brinkmann.

Results: Three themes were identified: (1) providing a place to belong, (2) offering a protective sensory shield, and (3) balancing clinical needs with the patients' personal needs.

Conclusions: Involvement of the physical environment in nursing provides an opportunity for nurses to offer the hospitalized patient a place to belong. However, the physical environment is important for nurses to maintain accessibility with, and visualization of the patient. It is a careful balancing act carried out in practice without further verbalization in nursing.

Keywords

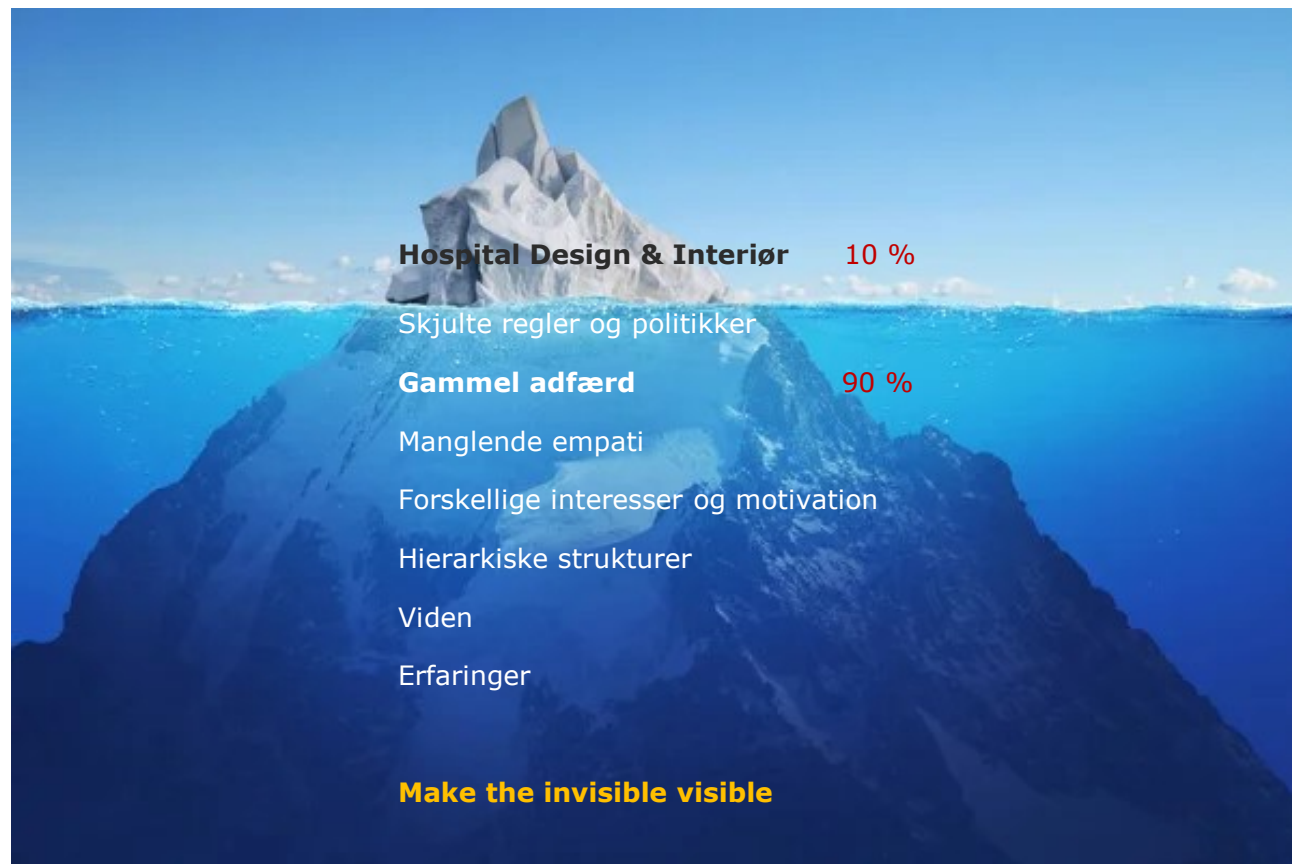
academic research, environmental design, hospital, inpatient hospitals, nursing research, qualitative research

Vigtige budskaber

- Menneskelivet er tæt forbundet med de rum, og steder, vi 'bebor'.
- Vi navigerer, opholder os og næres i de rette omgivelser
- Menneskelighed skabes af rum og steder

Vigtige budskaber ... fortsat

Vi skal evaluere og ændre vores

TANKESÆT

... hvis vi ønsker at etablere en relation og tilknytning, samt øge mulighederne for at 'trække vejret' eksistentielt, når vi (som syge) befinder os i sundhedsvæsenets rum og steder

Vi skaber fremtidens menneske(lighed)

– ved at anvende rum, steder og æstetiske virkemidler i sundhedsvæsenet

#WeDoCare – Vores forskningsgruppe

“We Do Care” afspejler vores dedikation til børn og unge i sundhedssystemet. Det symboliserer vores engagement i forskning og sygepleje, der er rodfastet i empati, medfølelse og respekt, og som gør en positiv forskel i deres liv.

Eksempler på aktuelle forskningsspørgsmål:

- Unges kropslige oplevelser og betydningen af rum og steder i vores diabetesklinik
- Børns oplevelser af ‘første møde’ og betydningen af rum og steder i vores akutmodtagelse/børneafdeling

Q & A's

Invitasjon til artikkelinnsending/ Call for papers til spesialnummer om:

Rom for sansning? Omsorgens estetikk

Tidsskrift for omsorgsforskning inviterer til innsending av vitenskapelige artikler, essays, fagartikler og kommentarartikler, samt kunstneriske uttrykk (for eksempel bilder og poetiske uttrykk) til spesialnummeret «Rom for sansning? Omsorgens estetikk» – som skal publiseres som nr. 2/2025.

Disclosure

- *No Conflicts of Interest*

Referencer

Beck, M., Martinsen, M., Missel, M., Simony, C., van Manen, M. (2024). A-longside interviewing: A methodical paper reflecting on 'walk-along' interviews as a novel method to explore the phenomenology of practice. Qualitative Health Research. DOI: [10.1177/10497323231210495](https://doi.org/10.1177/10497323231210495)

Hjørhøy, L., Thomsen, T., **Beck, M.** (2022). Physical environment as a tool in caring for the hospitalized patient: A qualitative study of nurses' experiences in hospitals. Nursing Open. <https://doi.org/10.1177/19375867221092150>

Beck, M., Birkelund, R., Poulsen, I., Martinsen, B. (2019). Hospital meals are existential asylums to hospitalized people with a neurological disease. A phenomenological-hermeneutical explorative study of the meaningfulness of mealtimes. Nursing Open. Vol. 6(2). DOI:10.1002/nop2.246

Beck, M., Martinsen, B., Birkelund, R., Poulsen, I. (2017c). Raising a beautiful swan: a phenomenological-hermeneutic interpretation of health professionals' experiences of participating in a mealtime intervention inspired by Protected Mealtimes. [Int J Qual Stud Health Well-being](https://doi.org/10.1080/17482631.20171210495). Vol.12:1. DOI:10.1080/17482631.201

Beck, M., Birkelund, R., Poulsen, I., Martinsen, B. (2017b). Supporting existential care with Protected Mealtimes: Patients' experiences of a mealtime intervention in a neurological ward. Journal of Advanced Nursing. Vol.73:8, DOI: [10.1111/jan.13278](https://doi.org/10.1111/jan.13278)

Beck, M., Poulsen, I., Martinsen, B., Birkelund, R. (2017a). Longing for homeliness: Exploring mealtime experiences of patients suffering from a neurological disease. Scandinavian Journal of Caring Science. Vol.32:1. DOI: 10.1111/scs.12464.

Beck, M., Martinsen, B., Poulsen, I., Birkelund, R. (2016). Mealtimes in the neurological ward. A phenomenological-hermeneutic study. Journal of Clinical Nursing. Vol. 25:11. DOI: 10.1111/jocn.13161

Beck, M., Golnitz, L. (2021). Betydningen af fysiske omgivelser i forhold til passivitet under indlæggelse. I: Poulsen, I. (red.). Immobilitet. Munksgaard. København. Danmark

Beck, M., Steinfeldt, V., Lind, J. (2019). Hjemlige æstetiske måltider – hjemmesygeplejerskens rolle. I: Skjødt, U. (red.) Sygepleje i primær sundhedspleje. GADS Forlag. København. Danmark.

Email:
Maleb@Regionsjaelland.dk

www.regionsjaelland.dk